

25 Φεβρουαρίου 2014

Μνήμη και βίωμα των παλαιών εφημερίων μας

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Ορθόδοξη πίστη / Συναξαριακές Μορφές

Οι προπορευόμενοι.....

Συντροφευμένο το παλιό εκκλησάκι του Αγίου Ρηγίνου στον Πυργο από τα πυκνοφυτευμένα πεύκα αποτελεί κι απομένει μια ξεχωριστή, συγκινητική θα την έλεγα, σωματική και πνευματική όαση, μέχρι σήμερα. Και το λέω αυτό με την εμπειρία που έχω, καθώς ξεπέρασα το μισό αιώνα ζωής και καθώς αναλογίζομαι την αναψυχή, την οποία πρόσφερε αυτό το ξωκκλήσι στον κουρασμένο και

οδυνώμενο οδοιπόρο που ξεκινούσε από το Λουτράκι, τη Γλώσσα και τα Κλήματα και κατευθυνόταν για τη Σκόπελο, μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1960. Γιατί δεν ήταν και τόσο εύκολο ν' ανέβεις με τα πόδια τον ανήφορο και μάλιστα κάτω από αντίξοες συνθήκες, με βροχή δηλαδή, ή με χιόνια, ώστε να πας στη Χωρα! Τούτο δε, επειδή το μονοπάτι ήταν κακοστρατιά, παρ' όλο που το περπατούσαν δεκάδες πόδια καθημερινά, ανθρώπων και ζωντανών. Γι' αυτό και κούραζε τον στρατοκόπο πολύ. Έτσι ο Άγιος Ρηγίνος απο-τε-λούσε και ήταν η παραμυθία του πληγωμένου οδοιπόρου, του αρ-ρω-στου, του υπόδικου, του χρεώστη.

Ο Άγιος Ρηγίνος στον Πύργο

Η παράδοση θέλει να στάθηκε εκεί, στη θέση δηλαδή που είναι το εκκλησάκι, ο Άγιος Ρηγίνος κατά την αναζήτηση του θηρίου, το οποίο επρόκειτο να σκοτώσει. Ωστόσο, το βάθος αυτής της χαμένης πια παράδοσης, όσον αφορά την ίδρυση και παρουσία τούτου του πανάρχαιου ναού -το σημερινό κτίσμα είναι του 17ου αι. (το παλαιότερο, που ασφαλώς θα υπήρχε, τότε, άραγε, θεμελιώθηκε;) είναι εξάπαντος άλλο. Πρέπει δε -κατά την εκτιμησή μου πάντα- να σχετίζεται η ίδρυση του ναού αυτού με κάποιο θαύμα που έγινε στο νησί, άγνωστο τότε. Όπως σχετίζεται η περιοχή "Δρακοντόσχιμα" με κάποιο θαύμα, που ασφαλώς οι Σκοπελίτες αγνοούσαν, αφού μήτε ο πολύς Καισάριος Δαπόντες το αναφέρει. Παντως αυτό το παλιό ξωκκλήσι που παλαιότερα φιλοξένησε στο δίπλα του κελλί κάποιους μοναχούς, ανήκει στα ιερά του νησιού προσκυνήματα, όπου η ψυχή αναθάλλει στην ερημία, ενώ η συγκίνηση ανάκλησης στο νου των στιγμών των παλαιότερων πανηγύρων, την Τρίτη της Πεντηκοστής -αυτό μας παραδίδει ο Δαπόντες- έρχεται να θυμίσει πρόσωπα ιερέων ιερομονάχων, επιτρόπων, προσκυνητών, πανηγυριστών, τα οποία μόνο η Μνήμη του Θεού διασώζει με ακρίβεια. Όπως επίσης και των όσων κατοίκησαν τη γύρω από τον Άγιο περιοχή, έζησαν εκεί, ετελειώθησαν εκεί και θάφτηκαν σιμά στον Άγιο. Ποιοί, πόσοι, ποια η ιδιότητά τους, η ηλικία και το φύλο τους; Δεν θα το μάθουμε ποτέ. Μονο στο σύθαμπο των ματιών της ψυχής μας τούτες τις μέρες, τις προεόρτιες των Χριστουγέννων ημέρες, θα τούς παρατηρούμε μέσα σε ένα σύγνεφο, ωσάν να καίνε θυ-μι-αμα και ανεβαίνει λευκογάλαζο, να κατευθύνονται στο μισοσκότεινο ναο του Αγίου να προσκυνήσουν, ν' ακούσουν ίσως και την Ακολουθία από κάποιο ταπεινό Λευίτη, που αφήνοντας τη Χωρα ανέβηκε και σ' εκεί-νους τούς ξωμερίτες. Γιατί δεν είναι δυνατό αυτά που αναφέρονται στις Πα-πα-δι-α-μαντικές τις σελίδες, κι είναι εξάπαντος γεγονότα, να μην έγι-ναν και στα δικά μας τα χώματα! Γραφίδα δε βρέθηκε να τ' αναστήσει. Ειδεμή θα είχαμε ένα πλήθος πληροφοριών σχετικών με τη θρησκευτική συμπεριφορά των προγόνων μας. Όμως, στην ψυχή κάτι φτερουγίζει από το ρίγος της μνήμης του χτες, που πέρασε αφήνοντας μονάχα την αίσθηση παρουσίας κάποιων ταπεινών ψυχών, οι οποίοι μας παρατηρούν από το

ύψος του χρόνου και την ευλογημένη τη Βιγλα του Θεού.

Τώρα, λοιπόν, ας πασχίσουμε να συλλαβίσουμε το χρόνο του χτες με τη διάθεση της ευλαβικής της μνήμης, αλλά και της ευγνωμοσύνης απέναντι στα πρόσωπα εκείνα των προκατόχων μας, ιερέων και ιερομονάχων, εκείνων που προπορεύτηκαν δηλαδή. Έτσι, μέρες προεόρτιες που είναι κι η καταχνιά έξω από το ξωκκλήσι του Αγίου κατεβαίνει σιωπηλή μαζί με τα μελανιασμένα τα σύγνεφα, καθώς στο μισοσκόταδο του Ιερού Βη-μα-τος ξετυλίγεται το νήμα της Ευχαριστιακής προσφοράς, η μνήμη προ-σπα-θει να συνδράμει την ώρα της Αναφοράς με την ανάκληση των όσων προ-πο-ρευ-τηκαν στο χώρο αυτό και τον καθαγίασαν προσφέροντας κι εκείνοι τα Δώρα τους, με τις ίδιες λέξεις, ίσως στον ίδιο τον ήχο, με μεγαλύτερη ευλάβεια ασφαλώς, τονίζοντας εκείνο το, “τα Σα εκ των Σων”.

Καθρεφτίζεται στην οσιότητά τους η δική σου αναξιότητα• από τις αρχαίες τις πλάκες του Ιερού ανεβαίνει η υγρασία των δακρύων τους και οι ικεσίες των προσευχών τους, ενώ στους τοίχους, που τούς φωτίζει πενιχρά το μελισσοκέρι-δυστυχώς του εμπορίου-θαρρείς πως λιτανεύουν οι ψυχές αυτών που ιερούργησαν, αιώνες τώρα, στο χώρο αυτό..... Ας αποπειραθούμε να τούς ιχνογραφήσουμε. Με διάθεση ευλάβειας αλλά και ευγνωμοσύνης, μη γνωρίζοντας πολλές φορές μήτε τα ονόματα κάποιων απ αυτους, γιατί με τη σκόνη που άφησε ο χρόνος εξαφανίστηκαν μεν, όμως ο καθένας απ αυτους είναι βέβαιο, ότι αποτυπώθηκε στη Μνήμη του Θεού και στα κιτάπια της άγνωστης Εκκλησιαστικής ιστορίας των λησμονημένων εξωκκλησίων μας. Άγνωστο πότε και πως.

Στο θάμβος, λοιπόν, του χτες συνυπάρχουν τα Πρόσωπα των παλαιών εκείνων ιερέων με τα σκαμένα πρόσωπα από τα βάσανα, τούς κόπους και την οδύνη. Αλλά γιατί όχι κι από τα δάκρυα; Τα δάκρυα που ανέβαιναν στα πληγωμένα τους μάτια από μια ψυχή κουρασμένη από την καθημερινή την αμάχη.

Να σηκώνεσαι χαράματα, να βρέχει η να χιονίζει κι εσύ να πηγαίνεις για το Πανηγύρι, για να λειτουργήσεις, για να στεφανώσεις, να βαφτίσεις, να θάψεις.... Ποτε με τα πόδια, πότε με το φτωχό κι αποσταμένο γαϊδου-ράκι, αυτό το μέσον της μετακίνησης, αυτή την ψυχούλα που υπομονετικά έφερε στην πλάτη του μαζί με τον ιερέα και τα ιερά, ώστε να τελεστεί το Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας¹.

Όχι, δεν υπήρχαν τότε βαλιτσάκια με όλα τα χρειώδη όσον αφορά την τέλεση της Θείας Λειτουργίας σε εκτός του ενοριακού ναού χώρο. Τα ιερά τους οι παλιοί οι παπάδες τα τοποθετούσαν σε ταγάρια• το ίδιο και τα λι-τα, καλαγένια δισκοπότηρα και τα κομψα, καπνισμένα, όμως, μπρούτζινα θυ-μιατά. Μαζί τους είχαν επίσης και το απαραίτητο ξυλο-κάρβουνο, βγαλ-με-νο από καμίνι, για το άναμμα του θυμιατού. Και βάδιζαν ώρες, για φτα-σουν στον προορισμό τους. Μουσκεμένοι, κουρασμένοι, πεινασμένοι κα-ποτε, περίμεναν με το περίσσευμα του προσφόρου να πάνε στη φαμίλια τους λίγο ψωμί² κι ο,τι τούς φίλευαν στα καλύβια:

τυρί, αβγά, φρούτα...

Οι προπορευόμενοι, λοιπόν, των οποίων τα ονόματα έχουν γραφεί στο βιβλίο του Θεού “δια την μαρτυρίαν ην είχαν” (Απ. 6,10). Ιερείς και ιερομόναχοι, κάθε ηλικίας και τάξεως. Αυτοί είναι, εκείνοι οι οποίοι, κάθε φορά που πηγαίνουμε να λειτουργήσουμε στα παλιά ξωκκλήσια μας ανοίγουν το δρόμο, παραμερίζοντας την καθημερινότητα και τις συννεφιές του βίου, προς την Κατάνυξη, προς τον γλυκασμό της ψυχής, προς την ανόθευτη δοξολογική αίνηση του Ονόματός Του. Σκύβουμε μπροστά στους ίσκιους τους με σεβασμό και ευχαριστίες, ευγνωμονώντας τους.

π. Κων. Ν. Καλλιανός

«ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΕΥΛΟΓΙΑ» Αρ. Τεύχους 137

Ιανουάριος 2014